

ΓΥΝΑΙΚΕΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Η ΖΩΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑΣ ΘΕΟΔΩΡΑΣ, ΤΗΣ ΜΑΚΑΡΙΑΣ

Η θριαμβευτική επαινεός των... νεκρών εικονολατρών στο Βυζάντιο. Η σύλληψις του τάφου του Κωνσταντίνου. Ένα ιερό φέμμα της Θεοδώρας. Προς άποκατάστασιν της μνήμης του Θεοφίλου. Τα όνειρα της αυτοκρατειρας. Πώς έσυγχώρησε ο Θεός το Θεοφιλο. Ο ζωγράφος Λάικρος μετέ κορμίνε χέρι. Πώς η Θεοδώρα πρόλαβε μια εισβολή των Βουλγάρων. Η αιματηρές διώξεις των αιρετικών, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

III

Μετά την άνοστήλωσι των εικόνων, γύρισε στη Θεοδορία για την οποία γράφαμε στο προηγούμενο φύλλο—οι θριαμβευτικοί εικονολάτραι δεν περιόριζαν μόνο ν' άποκαταστήσουν άλλους όσους είχαν διασθεί από το Θεοφιλο και τους προκατόχους του για την άφοσίωσί τους στην πίστι των πατέρων τους, αλλά κι' αιώτες άκούη τους πεθαιμένους, ό όποιοι για τόν ίδιο λόγο είχαν πεθάνει, καταδικασόμενοι κι' έζώοντο. Έτσι μετέφρασαν, με μεγάλη ποιητική στην Κωνσταντινούπολι τα λείψανα των δύο μεγάλων μαρτύρων των εικόνων, του Θεοδόρου Σουδίου και του πατριάρχου Νικηφόρου.

Ο νεκρός αυτοκράτωρ, η Θεοδώρα και έλλάκχη η ΑΜή, κρατώντας άναμμένες λαμπάδες στα χέρια τους, πήγαν και παρέλασαν τα λείψανα στις πόλεις της πόλεως και κατόπιν τα ανώθησαν, ακολουθούμενα από άπειρα πλήθος, ως τό ναό των Αγίων Άποστόλων, όπου και έγινε ο ένταφιασμός τους.

Αντιθέτως, οι εικονολάτραι, χωρίς κανένα σεβασμό, έσπύλησαν τόν τάφο του αυτοκράτορος Κωνσταντίνου που κι' έρριξαν μέσα σ' έναν όχητό τό δοτά του μεγάλου αυτού δικαστή των εικόνων.

Τό ίδιο θα έκαναν και στο νεκρό του Θεοφίλου, άν η Θεοδώρα, η οποία έλάτρευε και μετά τό θάνατό του τό σέβγγο της, δεν έδειχναν και δεν ζήτησαν από τόν πατριάρχη Μεθόδιο να τόν συγχωρήσει. Για να πετύχθι μάλιστα αυτό, κατέφραξε σ' ένα φέμμα, ένα φέμμα ιερού, δηλαδή, ότι ο Θεοφιλος στις τελευταίες του στιγμές είχε μετανοήσει για τίς θρησκευτικές του πεποιθήσεις, ότι είχε άσπασθεί μ' ειλιάβεια τίς εικόνας, που αυτή του παρουσίασε, και ότι είχε παραδώσει την ψυχή του σάν καλώς χριστιανός στα χέρια του Κυρίου.

Ο πατριάρχης κι' οι άλλοι άνωτεροί κληρικοί έκαναν πως πιστέψαν τό φέμμα αυτό, κι' έτσι, όχι μόνον άναγόρευσαν την σύλληψη του τάφου του Θεοφίλου, αλλά και όρισαν όπως έδω μά όλόκληρη βοήθεια, γίνοντα δεήσεις σ' άλλες τίς εκκλησίες της Κωνσταντινούπολεως, για τίς αστηρία της ψυχής του.

Σχετικώς με την άποκατάστασι της μνήμης του Θεοφίλου, υπάρχουν πολλά σημαντικα άνεκδοτα, από τα όποια θ' αναφέρουμε τα όμοιωτερα. Όπως αναφέρουν οι Βυζαντινοί χρονιογράφοι, τριμερά όνειρα έτάραξαν τόν ύπνο της Θεοδώρας για τόν τύχη που περιέμεν στον άλλο κόσμο τό σέβγγο της. Έτσι μά νύχτα είχε δει τήν Παναγία, με τό Χριστό στα χέρια της, περιτοχιζόμενη από τους άγγέλους, να διαβάη τό Θεοφιλο και να τόν καταβιάζει σ' άλλήπο μαρτύριον.

Μιά άλλη φορά είχε δει πως βρισκόταν στην άγορά της Κωνσταντινούπολεως, την όποια κατέκλυε Ξεσπια άπειρο πλήθος κόσμου. Άνάμεσα στο πλήθος αυτό, υπήρχαν πολλοί δήμοιοι, οι όποιοι, κρατώντας στα χέρια τους διάφορα βυσιαντικά εργαλεία, έσφραγαν πίσω τους, άλόγιμο και άλογοειδήμενο τό Θεοφιλο, για να τόν βυσιανίσουν. Σάν τραλή η Θεοδώρα ακολουθήσε τό πλήθος αυτό ως τήν πλατεία που βρισκόταν μπροστά στο καλάτι. Έκει, ένας άνθρωπος ψηλός, με ύψος ανώτερο και τριμερό, καθόταν σ' ένα θάνο για να διακρίνη τό Θεοφιλο. Άμέσως η Θεοδώρα συγκινήσθηε μπρος στα πόδια του και έζήτησε έλεος για τό σέβγγο της. Τότε ο δικαστής έκρίνε τίς άπάντησε :

— Γυναίκα, η πίστις σου εινε μεγάλη. Η ενόσθεια και τα δάκρυά σου, καθώς και η προσευχός τόν ιερόν μου με ανενίκησαν και συγχώρη τό Θεοφιλο, τό σέβγγο σου.

Και άμέσως διάταξε να λήσουν τό Θεο-

φιλο και γό του Ξαναφορήσουν τα αυτοκρατορικά του ένδύματα.

Συγχρόνως ο πατριάρχης Μεθόσιος, για να εξακοιθήσει τις προθέσεις της Θείας Προνοίας άέναντι του Θεοφίλου, πήρε μια περγαμηνή, στην όποια έγραψε τα άνόματα όλων των εικονολατρών αυτο κρατόρων και την έβαλε ένα βράδι στην Άγία Τράπεζα της Άγίας Σοφίας. Σε λίγο, όταν ο πατριάρχης κοιμήθηκε, είδε στον ύπνο του έναν άγγελιο, ο όποιος του άνήγγειλε, ότι ο Θεοφιλος είχε βρει χάρη κοντά στο Θεό.

Άμέσως, τρομαγμένος, πετάχθηκε άπ' τόν ύπνο του κι' έτρεξε στην Άγία Τράπεζα, όπου είχε αφήσει την περγαμηνή. Κατάκρητος είδε τότε, ότι τό όνομα του Θεοφίλου δεν υπήρχε πια γραμμένο σ' αυτή. Αυτό έσημαίνε, ότι ο Θεός τόν είχε συγχωρήσει.

Όσοσο, πολλοί άνθρωποι, περισσότερο μνησικακοί άπ' τό Θεό, δεν μπορούσαν να συγχωρήσουν τό Θεοφιλο για τό κακό που τους είχε κάνει, και κάθε τόσο εφισσιναν εικάρια για να πληρώσουν τη Θεοδώρα στα αίσθημά της προς τόν νεκρό αδελφό της.

Ένας άπ' αυτούς ήταν κι' ο ζωγράφος Λάικρος, ένας άπ' τους πιο περιφρονημένους Βυζαντινούς άγιογράφους, το όποιοι ο Θεοφιλος είχε κρίνει τό δεξι χέρι για να πάη πια να ζωγραφή στή εικόνα. Στιμάνια όμως με τό θρόνο, ένα θαύμα γίνεσε και τό κομμένο χέρι τόν Ξαναγράφισε στή θέσι του. Μα αυτό δεν έμποδίζε τό Λάικρο να μισή τό Θεοφιλο και να λήσ στη Θεοδώρα, κάθε φορά που τη συναντούσε :

— Ο Θεός δεν εινε τόσο άδικος, ώστε να λιμοσύνησε τα παθήματά μας και να συγχώρησε τό δικαστή μας.

Ένας άλλος τρομερός έχθρός του νεκρού αυτοκράτορος ήταν ο Θεόδωρος Γρατιός, ο όποιος είχε έπωνομισθεί έτσι, επειδή ο Θεοφιλος, για να τόν τιμωρήσει, είχε διατάξει και χάραξαν στο μέτωπό του με περιωμένο σίδεο τέσσερος έξυπνο-λαϊτικούς στίχους.

Κατά τό βράδι ενός σημοσιού, που παρέτέθη στα άνώτατα, προς ένταφιασμόν της άναστηλώσεως τών εικόνων, η Θεοδώρα, θέλοντας, με τόν κολακείση, τόν ερώτησε ποιός του είχε επάβει ένα τόσο τρομερό μισό τύριο.

Τότε έκρινος της άπάντησε ανωτήρα και μ' επίσημο τόνο :

— Γν' αυτή την άτιμωτική έπιγραφή και ζήτησώ λόγο ένόπιον του Θεού από τόν αυτοκράτορα σέβγγο σου...

Άκούγοντας την άπάντησιν αυτή, η Θεοδώρα Ξέσπασε σε λυγμούς και δέρεσε να έπίβη ο πατριάρχης και οι άλλοι άνωτεροί κληρικοί για να τήν καθηροιάσουν.

Η Θεοδώρα, εκτός των μεγάλων χριστιανικών άρετών της, διακρινόταν για τίς μεγάλης της αντίληψη, για τήν ένεργητικότητα της και για τό θάρρος της.

Κάποτε έπρόλαβε μια εισβολή των Βουλγάρων στη Θράκη, στέλνοντας στο βασιλέα τους τό ακόλουθο μήνυμα :

«Αν νικήσής μια γυναίκα, η δόξω σου θα εινε άσημαντή, μα άν, όπως εινε πιθανώτερο, νικήθής άπ' αυτή, θα γίνης περίγελος του κόσμου.

Έτσι, επί δεκατέσσερα χρόνια, κατά τα όποια κυβέρνησε τό Βυζάντιο, η διοικήσις της υπήρξε λαμπρή. Τό μόνο ίσως στίγμα της εινε η αιματηρές διώξεις τών αιρετικών, η ό ποιες υπενθυμίζουν τις παρόμοιες διώξεις μας άλλης μεγάλης βασιλείσης, της Γουδέλλας της Καθολικής, η Θεοδώρα έθεσε, μεταξύ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

Ο Ίουστινιανός (Ήφαιστός της Ραβέννας)

ΞΕΝΑ ΕΝΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΤΩΝ MAX ΚΑΙ ALEX FISCHER

..... Η ΣΤΕΛΛΑ
.....

(Η Η ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΡΩΤΙΚΗ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ κ. ΠΑΥΛΟΥ ΦΕΛΙΝΤΣΙΑΧ, ΔΕΡ-
ΜΑΤΕΜΠΟΡΟΥ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΙΚΗΣ ΠΩΛΗΣΕΩΣ, ΟΔΟΣ ΑΜΠΟΥΚΙΡ 28)

Σεπτέμβριος

- 10.— Ένα πλίκιο για το προκομμένο μου γιό, το μικρό Ριρή... Φρ. 56.50
- 11.— Υπόσπασμα για το χειμωνιάτικο φόρεμα της γυναίκας μου... > 420.—
- 12.— Μιά λιπή διαπερέλια για την προσοχή μου πεθερά... > 85.—
- 13.— Μηνιάζιο της υπηρετίας που μάς κάνει δίλες τις δουλειές στο σπίτι... > 259.—
- 14.— Για το Κυριακάτικο Ξενάγιο μου (μαζύ με το κουμπιό)... > 3.50
- 15.— Εισιτήρια λεωφορείου για το Ζωολογικό Κήπο, όπου πήγα μαζί με τη γυναίκα μου, το Ριρή και την πεθερά μου... > 8.—
- Τρεις εισοδοί στο Ζωολογικό Κήπο... > 6.—
- Φαγητό στο Ξενοδοχείο με τη γυναίκα μου, το Ριρή και την πεθερά μου (μαζύ με τα κουμπιό)... > 45.—
- 18.— Στη γυναίκα μου για τα έξοδα του σπιτιού του μηνός Σεπτεμβρίου... > 3.000
- 29.— Μισθός του καλού μου ταμιά Ντυτόν... > 1.200
- 30.— Γραμματόσημο για την επιστολή που έστειλα στο μεσιτικό γραφείο, ζητώντας να μου βρούν ταμιά εις αντικατάστασι του Ντυτόν, ο οποίος μου έφυγε γιατί εβίρασε το μισθό του λίγο (τους έγραφα ότι θα προτιμούσα για ταμιά μία δεσποινίδα, ή όποια, φυσικά, θα είχε λιγότερες αξιώσεις από έναν άντρα)... > 1.—

Οκτώβριος

- 4.— Ένας καινούργιος κοντιλοφόρος για τη δεσποινίδα Σ. Τελιέ, την καινούργια μου ταμιά, ή όποια αντικαταστήσει τον Ντυτόν... > 5.—
- 5.— Ένα καινούργιο μελανοχέριο και ένα καινούργιο στοιχόχαρτο για τη δίδα Στέλλα Τελιέ... > 25.—
- Για Ξενάγιο (άν και δεν είνε σήμερα Κυριακή)... > 3.50
- 6.— Ένα απατόζιο από μουσελίνα για ν' απαλύνω το φως του ηλεκτρικού λαμπτήρος που βρίζεται πάνω στο γραφείο της δίδος Στέλλας... > 80.—
- Ξύρισμα, σιδέρομα μουστακιού και μακιζαριού... > 15.—
- 7.— Ένα βελουδένιο μαξιλαράκι για το κάθισμα της δεσποινίδος Στέλλας... > 28.—
- 8.— Μιά ανθοδέσμη βιολεττες για το γραφείο της δίδος Στέλλας (Είν' αλήθεια πως οι αγοραστοί προτιμούν τα καταστήματα που έχουν άνθη)... > 28.—
- Ξύρισμα, σιδέρομα μουστακιού, μακιζαριού, φριζιόν... > 18.—
- Μιά καινούργια γραβάτα... > 75.—
- 12.— Ένα μπουζούκι άσπασμα... > 50.—
- Συνοδηγή στο ζουρέιο για ένα μίνα (Ξύρισμα και σιδέρομα μουστακιού κάθε μέρα, μακιζαριού κάθε βδομάδα)... > 140.—
- Γλυκίσματα για τη δίδα Στέλλα... > 30.—
- 13.— Μισθός υπηρετίας... > 250.—

των άλλων, κατηγορηματικά στους αρετικούς Παυλιανούς το δίλημμα ή ν' απαρησθού την αίρεση τους ή το θάνατο. Και έπειδή αέτοι προτίμησαν το δεύτερο, το αίμα έφρεξε ποτάμι στις επαρχίες της Μικράς Ασίας. Περισσότεροι από εκατό χιλιάδες αρετικοί θανατώθηκαν με τα φριχτότερα βασανιστήρια.

Συγγενός όμως ο μεγάλος ήλιος της Θεοδώρας έπερ της θρησκείας την έκανε να έχη πολλές όμοιες έμπνεύσεις. Πρώτη αυτή έγκαινισσε τις χριστιανικές αποστολές, ή όποιες έδίδαν το Επαγγέλιο στους Μοραβούς, στους Καθάρους και τους Βουζυγάρους.

Νέοις επίσης επανειλημμένως τους έπυροειζ 'Αραβές οι όποιοι έλιμαίνοντο τις νοτιότερες επαρχίες της αυτοκρατορίας και κατέπνιξε μέσ' στο αίμα μία έστανάσται τον Σλαόν των εγκατεστημένων στην Έλλάδα.
ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Η συνέχεια.

- 6.— Δουτρό... > 12.—
- Έξοδα τηλεγραφήματος, σταλμένων από μένα στο σπίτι μου και απογεγραμμένων από το φίλο μου Ζυμό, ότι ήδην είνε άρρωστος και με προσκαλεί να πάω στο σπίτι του για να περάσω κοντά του τη βραδιά... > 20.—
- Γέμισα με έξοχιζο φρεστών με τη Στέλλα... > 220.—
- Ταξί, με το όποιο την έπληγα σπίτι της... > 18.—
- Ταξί με το όποιο γύρισα από δικό μου σπίτι... > 12.—
- 14.— Στη γυναίκα μου, στην πεθερά μου και στο Ριρή για να μην περάσουν την Κυριακή στο σπίτι και για να πάνε να περατήσουν στο δάσος... > 8.—
- Γέμισα για δύο άτομα στο σπίτι της Στέλλας... > 130.—
- Από εισιτήρια για την άπογειωτική παράσταση της έπεθορήσεως : « Άνο Κάιτος », όπου πήγα με τη Στέλλα... > 80.—
- Σ' ένα ζητιάνο που στεκόταν έξω άπ' το θέατρο... > 1.—
- Λείπνο με σαλιάνια στο σπίτι της Στέλλας... > 300.—
- Ταξί για να γυρίσω σπίτι μου... > 12.—
- 15.— Στη γυναίκα μου για τα έξοδα του σπιτιού του τρέχοντος μηνός (Κάνει πολλά έξοδα αυτή ή γυναίκα)... > 1.500
- Προκαταβολή μισθού τριών μηνών στη Στέλλα... > 6.000

Νοέμβριος

- 10.— Ένα χρυσό μανταλόν για τη Στέλλα μου, στο όποιο έβαλα κι' έχάραξαν την έπιγραφή : « Θ Α Σ Ε Λ Α Τ Ρ Ε Ο Α Ι Ο Ν Ι Ο Σ »... > 2.500
- 12 ζευγάκια μεταξωτές κάλτσες για τη Στελλούλα μου... > 450
- 12.— Για την αγαπημένη μου Στελλούλα : ο κοντιά μπουζούτρα έλεκτική και διάφορα άλλα καλλυντικά... > 280
- Για μισθό της υπηρετίας του σπιτιού (Την έδωξα σήμερα και σκεφτήκα ότι μπορεί περίφημα να την αντικαταστήσει ή γυναίκα μου. Έτσι θα έχομε σημαντική οικονομία κάθε μήνα)... > 250
- Για τον πρώτο μισθό της υπηρετίας που πήρε ή αγαπημένη μου Στελλίτσα... > 400
- 13.— Για τον εξάδελφο της Στέλλας μου (τον όποιο μου παρουσίασε προχτές το βράδυ καθώς πήγα, χωρίς να με περιμένη στο σπίτι της και ο όποιος είνε χωρίς δουλειά)... > 500
- 14.— Ένα φόρεμα βελουδένιο για την πολυαγαπημένη μου Στέλλα... > 2.200
- Για τον εξάδελφο της Στελλούλας μου (Ο διατηρημένος δεν βοήθη ακόμα δουλειά... Πόσο τον λυπάμαι !)... > 300
- 15.— Ένα καπέλο της Στελλούλας μου, μιά τσάντα κι' ένα μπουτσονάκι της υοδας. Έτσι χρώσικα πιά να τη βάλω... > 800
- Για τον Έρνεστο, τον εξάδελφο της Στελλούλας, που είνε πάντα χωρίς δουλειά... > 300
- Στη γυναίκα μου για τα έξοδα του μηνός (Αλήθεια, τί σπατάλη που είνε !)... > 800
- 25.— Για να εξακριβώσω τα γραμμένα μιάς άνοιξιμου επιστολής που έλαβα χθές και στην όποια μου γράφουν ότι ο εξάδελφος της Στέλλας δεν είνε εξάδελφος της. Στο Ίδιουκό αστυνομικό Γραφείο « Άνοιχτο μάτι »... > 200

Ένα καπέλο, μιά τσάντα κι' ένα μπουτσονάκι της υοδας !...